

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/33/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8211203407
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8211203407.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a z členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej, v spore žalobcov 1/ K. H., nar. X.X.XXXX, bytom A. Q. XX, XXX XX D., 2/ E. H., nar. XX.X.XXXX, bytom A. Q. XX, XXX XX D., 3/ K. H., nar. XX.X.XXXX, bytom A. Q. XX, XXX XX D., zastúpených advokátom JUDr. Vladimírom Pochom, so sídlom Hviezdoslavova 3, 085 01 Bardejov proti žalovaným 1/ N.. S. S., nar. XX.X.XXXX, bytom D., časť A. Q., ul. W. XXXX/X, zastúpenej advokátom JUDr. Marekom Sahuľom, so sídlom Hlavná 111, 080 01 Prešov, P.O.BOX 265, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00585441, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č.k. 5C 103/2011-62 zo dňa 9.6.2015, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť žalobcovi v 1. rade 7 000 eur, žalobcovi v 2. rade 7 000 eur, žalobkyni v 3. rade 7 000 eur do troch dní po právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných.

Žalobcovia v 1., 2. a 3. rade m a j ú n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovaným v 1. a 2. rade v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade 7 000 eur, žalobcovi v 2. rade 7 000 eur, žalobkyni v 3. rade 7 000 eur do troch dní po právoplatnosti rozsudku. V rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku. Žalovaných v 1. a 2. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne na účet tunajšieho súdu súdny poplatok vo výške 696 eur do 15 dní po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa čl. 19 ods. 2, čl. 1 ods. 2, čl. 7 ods. 5 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 100 Občianskeho zákonníka. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo v deň dopravnej nehody 19.2.2008, pri ktorej došlo k úmrtiu manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade. Zásah do ich osobnostných práv nastal momentom jeho smrti v podobe rôznej formy najmä citovej ujmy / šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou /. Základ nároky je preto daný. Námietku premlčania súd vyhodnotil u oboch žalovaných ako nedôvodnú, pretože podľa súdnej praxe uplatnením nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v trestnom konaní, ak je riadne uplatnená sa prerušuje plynutie premlčacej doby a spočíva do skončenia trestného konania, právoplatnosti rozhodnutia v trestnom konaní. A súdna prax a judikatúra je jednotná

aj v tom, že premlčacia doba je všeobecná trojročná a plynie od okamihu, kedy k neoprávnenému zásahu došlo.

3. Poukázal na to, že v čase dopravnej nehody, kedy došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v 1. až 3. rade boli žalobcovia v 2. a 3. rade ešte maloletí a ich zákonnou zástupkyňou bola žalobkyňa v 1. rade. Ako ich zákonná zástupkyňa bola oprávnená ich zastupovať aj ako poškodených v trestnom konaní a uplatňovať ich nároky v trestnom konaní. Na základe uvedeného a vychádzajúc z vyjadrenia žalobkyne v prvom rade v trestnom konaní, že táto uplatnila v trestnom konaní si okrem nároku na náhradu vecnej škody aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a to celkom vo výške 1 000 000,- Sk tak za seba, ako aj za maloleté deti a skutočnosť že ide o deliteľné plnenie, je potrebné v súlade s ustanovením § 512 ods. 1 Občianskeho zákonníka to vykladať tak, že u každého poškodeného bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rovnakej miere, teda v podiele 1/3 z celkovo uplatnenej sumy pre každého z troch oprávnených. Teda považovať takto uplatnený nárok za nárok uplatnený u každého z troch poškodených v sume zodpovedajúcej 1/3 z celkovo uplatnenej sumy 1 000 000,- Sk, čo zodpovedá u jedného oprávneného sume 11 064,64 eur.

4. V zmysle vyššie uvedeného považoval žalobou uplatňované nároky za uplatnené dňa 12.5.2008 v trestnom konaní a od toho dňa do právoplatnosti trestného rozkazu došlo k prerušeniu premlčacej doby a premlčacia doba spočívala. Keďže k dopravnej nehode došlo 19.2.2008, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, premlčacia doba začala plynúť 20.2.2008, prerušila sa dňa 12.5.2008 a spočívala do právoplatnosti trestného rozkazu t.j. do dňa 12.12.2008, nárok bol v občianskoprávnom konaní uplatnený podaním žaloby na súd dňa 30.5.2011, žaloba teda bola podaná včas, bola podaná v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe, a preto nejde o nároky premlčané.

5. Žalobcovia sa domáhali voči žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená ako pozostalým po nebohom manželovi žalobkyne v 1. rade a otcovi žalobcov v 2. a 3. rade usmrtením osoby im blízkej, manžela a otca, pri dopravnej nehode dňa 19.2.2008, ktorá bola spôsobená podľa výsledkov trestného konania žalovanou v 1. rade. Súd je teda viazaný rozhodnutím o vine, teda o tom že skutok, ktorý je prečinom usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Tr. Zákona sa stal a kto ho spáchal vydanom v trestnom konaní, ktorým bola žalovaná v prvom rade uznaná vinnou zo spáchania skutku, tak ako bol vyššie popísaný. U žalobcov došlo v dôsledku dopravnej nehody k úmrtiu im najbližšej osoby, manžela a otca a tým k zásahu do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé a neodstrániteľné. Bola narušená celistvosť rodiny, žalobkyňa prišla o manžela a deti o otca. Následky sú nezvratné, strata jedného člena rodiny je objektívne neodčiniteľnou ujmu, ktorá postihuje všetkých členov rodiny, najviac ale tých najbližších, ktorí si následky v dôsledku traumy tým spôsobenej, ochudobnenie v citovom živote, strate zázemia nesú so sebou po celý svoj život. Zvlášť v prípade, ak manželka prichádza o manžela, deti o otca vo veku, kedy najviac otca potrebujú. Základ nároku bol preukázaný tak u žalovanej v 1. rade, ako aj u žalovaného v 2. rade.

6. Poukázal na to, že otázka zodpovednosti žalovaných za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola už judikovaná aj Súdnym dvorom EÚ dvoma rozsudkami zo dňa 24.10.2013 a to rozsudkom vo veci Haasová C-22/12 a rozsudkom vo veci Drozdovs C-277/12. Týmito rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týka len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnostnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumy. Súdnym dvorom došlo k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Keďže zodpovednosť žalovaných vyplýva z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, táto zodpovednosť vznikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Pretože eurokonformnému aj ústavne konformnému výkladu pojmu škoda zodpovedá pre účely poistného krytia rozširujúci výklad pojmu škoda aj v zmysle najnovšej judikatúry Európskeho súdneho dvora je potrebné považovať nárok za dôvodne uplatnený aj voči žalovanej v druhom rade, teda poisťovni. Súd preto došiel k záveru, že aj

na strane poisťovne ako žalovanej v 2. rade je splnená podmienka vecnej pasívnej legitímácie v tomto konaní.

7. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v dôsledku protiprávneho konania žalovanej v 1. rade, došlo k zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života žalobcov v dôsledku straty manžela a otca, s ktorým tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu, pričom následky tohto zásahu sú nenapraviteľné. Satisfakciu vo forme odsúdenia žalovanej za prečin a jej prejavenu ľútosť nemožno vzhľadom na závažnosť ujmy a jej nezvratnosť, považovať za dostatočnú satisfakciu. Pri strate blízkej osoby následkom smrti žiadna z morálnych foriem zadostučinienia nie je postačujúca. Súd preto dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch nemožno odčiniť smrť blízkej osoby, následok je nezvratný, hodnotu ľudského života nie je možné vyčíslit', ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Okrem tejto citovej straty žalobcovia utrpeli ďalšiu citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku zo smrti milovanej osoby. Smrť prišla nečakane a o to viac ich zasiahla. Účelom náhrady nemajetkovej ujmy je zmierniť následky, ktoré spôsobila smrť blízkej osoby v rodinnom živote jej najbližších, prežiť traumu, stratu zázemia, citové strádanie a v neposlednej miere aj ekonomické zázemie, pomoc vo finančnej oblasti. Náhrada nemajetkovej ujmy má pomôcť žalobcom zmierniť ich žiaľ, má aj satisfakčnú funkciu a má zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a hlavne na rodinný život a všetko čo s tým súvisí. Náhrada nemajetkovej ujmy, ktorú žalobcom v 1. a 3. rade vznikla, poskytnutá v peniazoch, môže aspoň čiastočne prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, čo jej napokon aj jej zmyslom a účelom.

8. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, pre určenie výšky sú rozhodujúce iba kritéria, ktoré sú uvedené v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Dôkazné bremeno je na žalobcoch. V čase dopravnej nehody žalobkyňa v 1. rade mala 38 rokov, žalobca v druhom rade 17 a pol roka, bol študentom strednej školy a žalobkyňa v treťom rade necelých 15 rokov, bola ešte žiačkou základnej školy. Deti v tomto veku si už plne uvedomujú a prežívajú následky ktoré spôsobuje smrť, prežívajú pocity úzkosti, strachu, obáv z budúcnosti zo straty rodinného aj ekonomického zázemia, ktoré potrebujú pre úspešné štúdium a svoj úspešný štart do života. Majú už vytvorené silné citové väzby a sú pripravené o možnosť tieto ďalej rozvíjať a tešiť sa z prítomnosti manžela a rodičov. Súd pri určovaní výšky náhrady prihliadal jednak na závažnosť ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých ku škode došlo. Po vyhodnotení týchto kritérií vzhľadom aj na výsledky dokazovania v rámci trestného konania a skutočnosť že ujma bola spôsobená žalovanou z nedbanlivosti, pri zľadovatelej vozovke a aj vzhľadom na určitú satisfakciu žalobcom už vo forme odsúdenia žalovanej v trestnom konaní a okolnosti na strane poškodeného, obete dopravnej nehody S. H. a vychádzajúc aj z existujúcej súdnej praxe pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v obdobných veciach, za primeranú výšku náhrady považoval u každého zo žalobcov sumu 7000,- eur.

9. Súd nemohol neprihliadať na to, že žalovaná v čase dopravnej nehody nebola pod vplyvom alkoholu, počasie v čase dopravnej nehody bolo veľmi nepriaznivé, napriek z toho plynúcemu objektívnemu riziku možných dopravných nehôd sa tak žalovaná, ale aj poškodený S. H., ako spolujazdec, v inom aute ako žalovaná, rozhodli pre cestu motorovým vozidlom. Podľa výsledkov znaleckého dokazovania a záverov znaleckého posudku z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo znalcov MUDr. A. J. a MUDr. K. J. zo dňa 20.3.2008, vypracovaného v trestnom konaní vyšetrením krvi a moču poškodeného S. H. bolo zistené v krvi 1,35 promile, v moči 0,46 promile etykalkoholu, čo možno hodnotiť ako ľahký stupeň opilosti. Osoby v takomto stave môžu mať mierne zníženú mieru súdivosti, môžu byť mnohovranné, majú predĺžený reakčný čas a mierne poruchy koordinácie pohybov čo korešponduje so záverom znalca z odboru cestnej dopravy č. 39/2008 Ing. S. W. vypracovaného v trestnom konaní že preniknutie hlavy spolujazdca cez čelné sklo je nezvyklé a nasvedčuje tomu, že spolujazdec nebol pripútaný bezpečnostným pásom a takisto zrejme nesledoval situáciu pred vozidlom, pretože sa ani nesnažil zadržať rukami /došlo by k ich poraneniu buď na prístrojovom paneli alebo na čelnom skle/. Poranenie vodiča motorového vozidla (v ktorom bol poškodený spolujazdcem), S. N., naznačuje že náraz očakával a časť energie nárazu zachytil jeho bezpečnostný pás spolu s udržaním sa rukami na volante, čo zmiernilo následky jeho poranení. Na základe uvedeného súd žalobe žalobcov v 1. až 3. rade na náhradu nemajetkovej ujmy sčasti vyhovel a nad sumy priznané súdnym rozhodnutím žalobu zamietol.

10. Žalovaných zaviazal k subsidiárnemu plneniu tak, že plnením jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Žalobcovia keď preukázali vecnú pasívnu legitímáciu oboch žalovaných a poisťiteľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má rovnaké postavenie ako priamy škodca, a žalobcovia sa môžu domáhať a žiadať plnenie aj samostatne tak od škodcu ako aj od poisťovateľa, plnenie môžu však dostať iba raz a takúto subsidiaritu súd vyjadril v rozhodnutí tak, že zaviazal oboch žalovaných na plnenie žalobcom, ale s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných.

11. Pretože žalobcovia ako poplatníci boli oslobodení od platenia súdnych poplatkov a boli v konaní čiastočne úspešní, súd v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. zaviazal sčasti neúspešných žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok zo žaloby, výšku ktorého súd určil podľa Sadzovníka súdnych poplatkov zo základu, ktorý sa rovná úspechu žalobcov v konaní.

12. Proti výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobe vyhovel, podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný v 2. rade. Namietal svoju pasívnu vecnú legitímáciu v konaní s poukazom na závery vyslovené v uznesení NSSR zo dňa 20.4.2011, 4Cdo 168/2009, v rozsudkoch Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15.5.2013, sp. zn. 15Co 171/2012, Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.6.2014, sp. zn. 12Co 89/2013 a zo dňa 14.4.2015, sp. zn. 11Co 60/2014. Nestotožnil sa ani s vysporiadaním sa súdu prvej inštancie s plynutím premlčacej doby vo vzťahu k nemu. Poukázal na to, že keďže žalovaný v 2. rade nebol účastníkom trestného konania, nemohla byť voči nemu žiadna premlčacia doba prerušená a táto ani spočívať. Mal za to, že už v čase nehody bolo zrejmé, kto je za následky škodovej udalosti zodpovedný (žalovaná v 1. rade), preto mali žalobcovia priestor na uplatnenie nároku voči žalovanému v 2. rade v civilnom konaní už dňom 20.2.2008. V prípade vydania potvrdzujúceho rozsudku navrhli pripustiť dovolanie. S ohľadom na to žiadali napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu voči nemu zamietnuť.

13. Proti výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobe vyhovel, podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná v 1. rade. Má za to, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s námietkou premlčania. Ku škode došlo dňa 19.2.2008 a nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy si žalobcovia uplatnili v trestnom konaní dňa 12.5.2008. Žalobu však podali až dňa 30.5.2011, teda po uplynutí 2-ročnej subjektívnej lehoty. Uviedla, že žalobcovia sa v žalobe domáhali nemajetkovej ujmy vo výške 35 149,41 eur bez toho, aby sa domáhal každý z nich nároku osobitne. Až dňa 20.7.2012 podaním označeným ako žaloba uviedli, že každý z nich sa domáha nemajetkovej ujmy samostatne vo výške 11 716,47 eur, ktorú majú uhradiť žalovaní solidárne. Toto podanie považuje za nové podanie, nie za zmenu žaloby, preto je podaná po uplynutí aj všeobecnej premlčacej lehoty. Namietala aj výšku priznaného nároku. Poukázala, že následky dopravnej nehody by mohli byť menšie v prípade, ak by poškodený sám dodržal povinnosti vyplývajúce zo zákona. Nepochybne bolo totiž preukázané, že poškodený nebol pripútaný a v čase nehody bol pod vplyvom alkoholu. Súd nezohľadnil ani to, že komunikácia nebola udržiavaná a zľadovatená. Podľa jej názoru súd nedostatočne posúdil reálnu ujmu, ktorú majú pociťovať žalobcovia stratou manžela a otca. Vzniesla námietku nedostatku pasívnej legitímácie. Vzhľadom na uvedené navrhla napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu voči nej zamietnuť, resp. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

14. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného v 2. rade navrhli napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Majú za to, že keďže eurokonformnému aj ústavne konformnému výkladu pojmu škoda zodpovedá pre účely poistného krytia rozširujúci výklad pojmu škoda aj v zmysle najnovšej judikatúry Európskeho súdneho dvora, je potrebné považovať nárok za dôvodne uplatnený aj voči žalovanému v 2. rade, a teda je splnená podmienka vecnej pasívnej legitímácie v tomto konaní. Poukázali na rozsudky, ktorými súdy vyhovel žalobám o náhradu nemajetkovej ujmy napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co 116/2013 zo dňa 21.5.2014, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co 145/2014 zo dňa 12.2.2015. Uviedli, že otázka zodpovednosti žalovaných za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola už judikovaná aj Súdnym dvorom EU vo veci Haasová C-22/12 zo dňa 24.10.2013 a vo veci Drozdovs C-277/12.

15. Rovnako aj vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej v 1. rade žiadali žalobcovia napadnutý rozsudok potvrdiť.

16. V priebehu odvolacieho konania predložil žalovaný v 2. rade rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016. Uviedol, že dovolací súd v uvedenom rozsudku dospel k záveru, že povinnosť žalovanej v 2 rade na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda žalovaná v 2. rade nie je v konaní pasívne legitimovaná. Na základe uvedeného navrhla žalobu voči nemu zamietnuť.

17. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na základe včas podaného odvolania preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených o ustanovení § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP (a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných v 1. a 2. rade nie sú opodstatnené.

18. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a vo veci zákonným spôsobom rozhodol. Odvolací súd v podrobnostiach poukazuje na vecné správne právne závery súdu prvej inštancie a na ich doplnenie uvádza nasledovné:

19. V prejednávanej veci žalobcovia uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaný vo svojom odvolaní namieta svoju pasívnu vecnú legitimáciu poukazujúc okrem iného aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016, z ktorého vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nepatrí medzi nároky, ktoré sú kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

20. Odvolací súd si je vedomý záverov vyplývajúcich zo žalovaným uvádzaného rozhodnutia, napriek tomu však dospel k záveru, že v prejednávanej veci je potrebné sa od tejto rozhodovacej praxe odkloniť.

21. V tomto smere považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovaní Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obch. zák. sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/ESH a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

22. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice každý členský štát prijme všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením.

23. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie v súdom prvej inštancie uvedenom rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, Katarína Hassová proti Rastislavovi Petříkovi, Blanke Hologovej, v ktorom rozhodol že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor Európskej únie v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (body 57 a 58).

24. Uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne ako žalovaného v 2. rade. V bodoch 57 a 58 Súdny dvor zdôrazňuje, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa takéto ustanovenie považovať za „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ v zmysle čl. 3 prvej a druhej vety smernice 2009/103/EHS. Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody). Už z výkladov v bodoch 7 až 13 tohto rozsudku vyplýva, že z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniká v prípade protiprávnej udalosti - dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku Súdneho dvora článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES vykladať tak, že pod pojem „opatrenie určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravujúci tento nárok a tento nárok musí byť podľa národného práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

25. Ako bolo vyššie uvedené, vnútroštátne sudy musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porov. z posledného obdobia napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 25. apríla 2013, C-81/12, Asociația ACCEPT proti Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne sudy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porov. z posledného obdobia rozsudok SD z 24. januára 2012, C-282/10, Maribel Dominguez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique a Préfet de la région Centre, ods. 27).

26. Z citovaných zásad tak pre sudy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona.

27. Na základe toho má odvolací súd za to, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 cit. zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. V prejednávanej veci teda podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva dôvodnosť pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade v prebiehajúcom konaní, a teda žalobcovia majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nielen proti žalovanej v 1. rade, ktorá bola trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov zo dňa 20.11.2008, sp. zn. 2T 195/2008, uznaná vinnou z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, ale aj voči žalovanému v 2. rade.

28. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17.8.2016, kde cit.: „Ústavný súd dodáva, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015, ktorým bola obdobná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.“

29. Vo vzťahu k námietke premlčania vnesenej odvolateľmi odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch - tzv. peňažná satisfakcia je osobným právom majetkovej povahy, ktorá podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote počítanej odo

dňa nasledujúceho po dni, kedy k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21.9.2008, sp. zn. 5 Cdo 278/2007, R 75/2008, R 58/2014)

30. V prejednávanej veci nie je sporným, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo dňa 19.2.2008, teda v deň dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úmrtiu manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade. Žalobkyňa v 1. rade, v tom čase zároveň aj zákonná zástupkyňa vtedy ešte maloletých žalobcov v 2. a 3. rade, si v trestnom konaní uplatnila nielen náhradu škody, ale aj náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej sume 1 000 000 Sk za zásah do ich súkromia a rodinného života, ku ktorému došlo smrťou jej manžela a otca ich v tom čase maloletých detí v dôsledku protiprávneho konania žalovanej v 1. rade. Uvedené vyplýva z trestného spisu Okresného súdu Bardejov sp. zn. 2T 195/2008, zápisnica o výsluchu svedka - poškodeného zo dňa 12.5.2008 (č.l. 16 vyšetrovacieho spisu ČVS : ORP-74/JP-BJ-2008), ako aj z výroku trestného rozkazu Okresného súdu Bardejov zo dňa 20.11.2008, č.k. 2T 195/2008-177, ktorým poškodených odkázal s nárokom na konanie vo veciach občianskoprávných.

31. So zreteľom na uvedené je potrebné sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že žalobou uplatňované nároky boli uplatnené včas, pretože žalobkyňa v 1. rade si vo svojom mene, ako aj v mene svojich detí - žalobcov v 2. a 3. rade uplatnila právo u iného príslušného orgánu v rámci trestného konania riadne a včas v súlade s ustanovením § 46 ods. 3 Trestného poriadku dňa 12.5.2008 a so svojím nárokom na náhradu škody bola odkázaná na konanie vo veciach občianskoprávných, a to trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov zo dňa 20.11.2008, č.k. 2T 195/2008-177. Znamená to, že riadnym a včasným uplatnením nároku v trestnom konaní došlo k prerušeniu plynutia premlčacej doby od uplatnenia nároku do právoplatného skončenia trestného konania, teda do právoplatnosti trestného rozkazu t.j. do dňa 12.12.2008. Vzhľadom na to, že nárok bol v občianskoprávnom konaní uplatnený podaním žaloby na súd dňa 30.5.2011, žaloba bola podaná včas v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe.

32. Pokiaľ ide o námietku žalovanej v 2. rade, že vo vzťahu k nej premlčacia doba nebola prerušená, a teda nemohla ani spočívať, odvolací súd poukazuje na § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v zmysle ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na to, že hoci k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo dňa 19.2.2008, zo žiadnych skutočností, ktoré sú obsahom trestného spisu Okresného súdu Bardejov sp. zn. 2T 195/2008, nebolo možné zistiť, u ktorého z poisťovateľov mala žalovaná v 1. rade uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a teda ani nebolo objektívne možné zo strany žalobkyne voči konkrétnemu poisťovateľovi takýto nárok uplatniť. S ohľadom vyššie uvedené, ako aj extenzívny výklad pojmu škoda, ktorý zodpovedá eurokonformnému výkladu cit. zákona, má odvolací súd za to, že predmetná námietka žalovanej v 2. rade nie je dôvodná.

33. S tvrdením žalovanej v 1. rade poukazujúcej na to, že podanie zo dňa 20.7.2012 predstavuje nie zmenu pôvodnej žaloby, ale žalobu novú, a teda podanú po uplynutí všeobecnej premlčacej lehoty, sa odvolací súd nemôže stotožniť. Odvolací súd má z obsahu spisu za preukázané že žalobcovia v 1. až 3. rade si žalobou podanou dňa 30.5.2011 uplatnili voči žalovaným v 1. a 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35 149,41 eur. Podaním zo dňa 20.7.2012 došlo k špecifikovaniu predmetnej žaloby v tom smere, že každý zo žalobcov si uplatňuje 1/3 z celkovej sumy, a teda 11 716,47 eur. Vzhľadom na to, že v prípade uplatneného nároku sa jedná o deliteľné plnenie, nemožno prisvedčiť uvedenej námietke žalovanej v 1. rade a považovať toto spresnenie žaloby za žalobu novú a z tohto dôvodu predmetný nárok za premlčaný.

34. V súvislosti s primeranosťou výšky priznaného nároku odvolací súd zdôrazňuje, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vznikutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vznikutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú.

35. V tomto smere k odvolacím námietkam žalovanej v 1. rade je potrebné uviesť, že smrť manžela žalobkyni v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohému. Žalobcovia v tejto súvislosti podrobne popisali charakter vzťahov existujúcich medzi nimi a pozostalým. Nie je preto na mieste túto traumu vyplývajúcu z porušenia najintenzívnejších interpersonálnych väzieb na výsostne emociálnom základe spochybňovať. Súd prvej inštancie aj podľa názoru odvolacieho súdu správne vyhodnotil závažnosť vzniknutej ujmy žalobcov v 1. až 3. rade, ktorú mal dostatočne preukázanú.

36. Súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy správne prihliadol aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a teda že ujma bola žalovanou v 1. rade spôsobená z neobstaranosti, za nepriaznivých poveternostných podmienok pri zľadovatelej vozovke. Rovnako náležite však súd prvej inštancie zohľadnil aj okolnosti na strane poškodeného Jana Hrica, a teda ľahký stupeň jeho opilosti a nepripútanie bezpečnostným pásom, ktoré ako naznačuje znalecký posudok mohli tiež do istej miery prispieť k spôsobenému následku. Tieto okolnosti podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie dostatočne komplexne posúdil, čo v konečnom dôsledku ovplyvnilo aj ním prisúdenú výšku nemajetkovej ujmy. Tejto jeho úvahe nemožno nič vyčítať.

37. K výške náhrady nemajetkovej ujmy poukazuje odvolací súd aj na vec Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS Súdneho dvora, v ktorom sa spomína neprípustnosť administratívneho poistného limitu pod 1 milión eur v jednom prípade (C-277/12 Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS).

38. Za takejto situácie odvolací súd rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť žalobcovi v 1. rade 7 000 eur, žalobcovi v 2. rade 7 000 eur, žalobkyni v 3. rade 7 000 eur do troch dní po právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

39. S ohľadom na uvedené možno uzavrieť, že žalobcovia v 1. a 3. rade boli v odvolacom konaní úspešní, preto im v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

40. O výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

41. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).